

ТЕОДОР ТОМАС СЧУПЕНАТА ЛИНИЙКА

Превод от английски: Григор Попхристов, 1985

chitanka.info

Логаритмичната линейка изпраця и се счупи на две в ръцете на Картър. Той изпусна парчетата на масата, вдигна глава и погледна Сесил Харди в очите.

— Аз така искам, Сесил! Така го искам! — прошепна той.

— Зная, Уолтър — отвърна Харди и наведе глава. — Разбирам.

— Разбираш ме, нали? Отгледал съм го почти от пеленаче. Направих от него човек — най-добрият, който някога е учил в Академията. Видях, че е способен и затова му дадох всичко от себе си, а той го попи като гъба. Дълбокият Космос му е в кръвта. Той... — Картър внезапно спря и след малко добави:

— Ако моят Уолт не беше загинал, щеше да стане като Лайтнър. Сега ти знаеш какво ми е...

Харди стана от стола и сложи ръка на рамото му.

— През всичките тези години знаех това, Уолтър.

— Искаш да кажеш, че се е забелязвало ли?

— Не. — Харди се усмихна и поклати отрицателно глава. — Не в този смисъл, в който го разбираш ти. Аз знаех, защото това ми влизаше в задълженията и защото сме стари приятели. Изражението на очите ти, когато гледаше Лайтнър, виждах само аз и никой друг.

Картър въздъхна и приглади стоманеносивия си перчем.

— Стараех се да не показвам чувствата си.

— Ти не ги показваше. Владееше се добре, може би дори твърде добре. Лайтнър съвсем не мисли за теб както ти за него.

— Зная и не мога да му позволя да се досети за чувствата ми. Това би било непоносимо. Той трябва да попадне в Дълбокия Космос, макар и като награда за всичките тези години. И един прекрасен ден момчето ще стане началник на космонавтите. А когато дойде този ден, Лайтнър ще бъде по-добър от мен. Той трябва да издържи изпитанието заради мен, заради себе си, заради цялата Земя. Такива хора се срещат рядко. Те са ни необходими.

— Е, скоро ще се изясни — рече Харди, като погледна хронометъра си. — Сега той се спуска с авиолета към града. Време е да погледна уредите. — При тези думи той се обърна към пулта.

Картър се приближи и застана до него.

— Сесил... — прошепна той на ухото му.

Харди въпросително го погледна.

— ... защо да изпитваме Лайтнър? През всички тези години той беше много над останалите. Можем спокойно да минем и без изпитание.

Очите на Харди се разшириха от учудване.

— Уолтър, не е възможно да говориш сериозно. Последното изпитание е единственият начин да погледнеш в душата на човека. Чувствата, които той изпитва, завръщайки се вкъщи, ще ни кажат дали е истински изследовател на Дълбокия Космос или просто само един добър космонавт. Не разполагаме с друг начин да узнаем това. Ти също знаеш, че сме длъжни да го изпитаме. — Той направи пауза и после добави: — Защо се боиш, Уолтър? Може би знаеш нещо, което не знам? Опасяваш се, че Лайтнър може да не го издържи ли?

— Разбира се, че не. Хайде да започваме. Момчето ще го издържи.

* * *

Лайтнър се спусна с автолета на малка поляна на разстояние хиляда мили от тях. Не изключи двигателя, преди да се огледа. Свечеряваше се. Ветрецьт стихна и въздухът остана спокоен. Лайтнър отметна назад глава и вдъхна миризмата на напечената от слънцето трева. Погледна на запад към залязващото слънце и видя дъб. Дъбът съвсем не се беше изменил. Какъв бе този клон, третият отгоре надолу? Засенчвайки очите си с длан, той внимателно се вгледа в клона. На него не бе останала и следа от хвърчилото, закачило се там преди няколко години. Сега Лайтнър отново изживя заличените от времето страдания на момчето, което бе видяло как загива хвърчилото му. Той се усмихна, спомняйки си мекия глас на баща си и ръката му върху рамото си. Спомни си как направиха ново хвърчило, по-хубаво от старото, което летя много дни наред.

Лайтнър тръгна към градчето. Отначало вървеше бързо, но постепенно спомените му го заставиха да намали хода. Оградите, по които пробягваше някога по цяла четвърт миля, без да докосне земята, вече ги нямаше. Къде беше това? Тук ли? Не, ето там, където още растеше бодливият храсталак, из който той и Джо Ноб се гонеха. Накрая, целите покрити с драскотини и цицини, те се бяха отправили

към къщи. Лайтнър се намръщи. Старият Картър не би бил във възторг от доблестта му в този бой.

Пред него бе последният завой, а над пътя, както и по-рано, се бе надвесила старата върба. Лайтнър мина под нея през изсечения в клоните ѝ тунел за автомобилите. Стеблото на върбата бе заобиколено от храсти, а зад тях се виждаше гробището. На фона на зеленината Лайтнър различаваше белите надгробни паметници. Той погледна натам, където бяха погребани неговите родители, и му се прииска да се отбие от пътя, но размисли. След завоя пътят се превърна в широка бетонна лента, която всъщност беше главната улица. Лайтнър спря и се загледа в далечината.

Лъчите на залязващото зад гърба му слънце оцветяваха улицата в червено. Тук-там по тротоара се виждаха минувачи, а по платното от време на време минаваше кола, която се скриваше зад ъгъла. В топлия въздух до ушите му достигаха приглушени гласове и бучене на двигатели. Лайтнър поклати глава. Нищо не беше се изменило. Ето, това бе родният му град. Докато хората се устремяваха към звездите, той си оставаше същият, какъвто е бил преди сто години. Щеше ли да се промени през следващите сто? Лайтнър отново поклати глава и се качи на тротоара. Той мина покрай гаража на Мърфи, сгушил се в края на града, после покрай група хора. Един го позна, но той нямаше намерение да се спира. Хората гледаха въпросително високия строен младеж в униформата на старши кадет-космонавт.

Мистър Мартин се отдели от групата и се приближи до него.

— Ти не си ли син на Лайтнър? — го попита той.

— Здравейте, мистър Мартин — се усмихна Лайтнър и му подаде ръка.

Мартин я стисна и без да я изпуска, се обърна към останалите:

— Вижте кой е дошъл при нас. Това е синът на Джон Лайтнър.

Сега Лайтнър позна много от тях. Той им стискаше ръцете и ги уверяваше, че при него всичко е наред. После настъпи моментът, когато поканите да им отиде на гости бяха отправени, а новините изчерпани. Настъпи мълчание. Хората му се усмихваха и поглеждаха надолу по улицата. Те разбираха, че Лайтнър иска да види своя дом, и не го задържаха. Той им махна с ръка за сбогом и продължи пътя си.

Лайтнър мина покрай дюкянчето, в което се продаваше фураж, и до носа му стигна миризмата на сухо сено. После сви зад ъгъла,

премина два квартала и разбра, че пред него е домът на Агнес Мур. Хвърли поглед към тъмното прозорче и си спомни онази вечер, когато то пак беше тъмно.

На предишното място си стоеше и пейката, на която те седяха, без да продумат нито дума, усещайки само силните удари на сърцата си. Закръгленото ѝ рамо се бе облегнало на ръката му и в един момент дишането им пресекна, за да се върне само след миг прекъслено и бързо. Малко по-късно, когато на пътеката внезапно се появи баща ѝ, те бяха вече в двата края на пейката. Даже и да се беше усъмнил в нещо, не го показва, а само им кимна и влезе в къщата.

Лайтнър се усмихна, когато си спомни това. Не бе развълнуван. Само леко се учуди, че такива неща тогава са му се стрували толкова важни. В дома на семейство Мур светеше, но той не свърна към вратата им, а продължи по-нататък и след още един квартал спря пред своя дом. Той не бе осветен. Очевидно сегашните му стопани отсъствуваха в момента. Домът му слабо се беше изменил. Живият плет бе подстриган по-ниско отпреди и покрай пътеката към входа бяха пораснали нови храсти. Къщата бе скоро боядисвана. Това бе неговият дом. Космонавтът стоеше пред него в сгъстяващия се мрак. Спомени запълниха сърцето му и завладяха ума му.

На хиляда мили оттук двама души напрегнато се визираха в кривите, изписвани върху книжните ленти.

Лайтнър хвърли поглед към дърветата, които ограждаха дома му. През клоните им надзъртаха звездите. Той се отдръпна към средата на улицата, откъдето можеше по-добре да наблюдава вечерното небе. Широко разкрячен и отметнал глава назад, той гледаше звездите и като че ли те също го гледаха.

Далечните слънца му се усмихваха и мигаха примамливо. Като жени, помисли си той, далечни и студени, те го зовяха да отиде при тях и да познае неизвестното. Лайтнър затаи дъх. Това беше животът му. За него бе създаден той. Дълги години учене, напрегнати занятия, труд, отказ от всичко заради онези далечни слънца. Много неща се опитваха да му попречат, но той победи. Картър, старият Картър го наказваше в Академията, както никой друг, с дълги часове работа, когато всички почиваха, и с постоянна практика, насочена към съвършенство, непостижимо за никого освен за Лайтнър. Той им показва на какво е

способен. Не се отказваше от нищо и попиваше всичко като гъба. Сега нищо не можеше да го спре. Той бе готов за Дълбокия Космос.

Ръцете му бавно се повдигнаха нагоре. Той стоеше така — широко разкрачен, с отметната назад глава и ръце протегнати към звездите.

Въздухът затрептя в гърлото му и този звук го върна към действителността. Той отпусна ръце, обърна се и тръгна бавно към дома, усмихвайки му се със сдържана суха усмивка. Приятно бе да го види отново. Но какво да прави тук? Той вече не принадлежеше на този дом. Лайтнър отново погледна нагоре. Там, в Дълбокия Космос, бе съдбата му. Той гръмко се разсмя и почувствува как го обзема спокойствие. С пеещо от радост сърце космонавтът се върна към автолета. Вървеше бързо и без да се оглежда.

* * *

Харди привърши с графиките и се отпусна на стола. Картър знаеше за решението му, преди той да заговори, и Харди разбра, че Картър го знае. Харди се пресегна през масата и сложи длан върху ръката му.

— Съжалявам, Уолтър — каза той. — Наистина много съжалявам!

Картър не отговори.

— Ти разбираш — продължи Харди, — че човек трябва да вярва в нещо по-голямо от собствените си стремежи. Той трябва да има корени.

Картър отново не каза нищо.

— Това момче няма за какво да се връща. Той не е истински свързан със Земята. Дълбоко в сърцето си той не мисли за нас, нито за своята планета. На него нищо не му е нужно освен Дълбокия Космос. Него той поставя над всичко.

Картър продължи да мълчи. Харди стисна ръцете му и ги разтърси.

— Чуй, Уолтър, това момче е фанатик. Ние не можем да допуснем хора като него в Дълбокия Космос. Лайтнър не би бил

полезен нито за теб, нито за космонавтиката, нито за Земята. Нима не виждаш?

Картър вдигна глава. В очите му гореше ярост, каквато Харди никога преди това не бе виждал. Той понечи да заговори, но Харди го предвари.

— Не казвай това, Уолтър. Разбери, че когато Лайтнър попадне в необичайна обстановка, може да вземе неразумно решение. Той може да действа и нормално, но не бива да рискуваме. Толкова обича Космоса, че става неуравновесен. Човек трябва да обича нещо повече от онова, на което посвещава живота си. Иначе ще стане фанатик и тогава хората не бива да му се доверяват. Същото, което сега става с теб. Ти обичаш момчето, но как се казваше в такива случаи?

*„Ти не би ми била така скъпа,
ако честта не ми бе по-скъпа.“*

Това е отговорът на всичко.

Картър сведе глава. Седеше неподвижен, но след малко ръцете му трепнаха, а пръстите му побеляха от напрежение. Той се наведе и събра двете половинки от счупената линийка. Разглежда ги известно време върху дланите си и после погледна Харди. Яростта бе изчезнала от очите му.

— Всичко е наред, Сесил — каза той. — Благодаря ти. Много ти благодаря.

После изхвърли парчетата в кошчето за боклук.

Публикувано във вестник „Орбита“, брой 41/1985 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.